

Programació de situacions d'aprenentatge d'Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) (matèria optativa de segon de batxillerat)

La matèria Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) és una matèria optativa trimestral que proporciona a l'alumnat una aproximació als ODS des d'una òptica interdisciplinària a partir de l'anàlisi de situacions concretes que poden tenir implicacions locals i globals de sostenibilitat (social, econòmica i ambiental) per promoure accions alineades amb l'Agenda 2030.

Les matèries optatives trimestrals, com Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), s'estructuren a partir de tres blocs temàtics, de durada també trimestral, que cada centre educatiu ha de configurar d'acord amb el seu projecte curricular.

Aquesta matèria té tres **competències específiques pròpies**:

- Competència 1: Identificar, seleccionar, organitzar i avaluar críticament informació vinculada als ODS, contrastant-ne la fiabilitat, per resoldre un repte concret de manera específica, assolible i realista.
- Competència 2: Aplicar els aprenentatges de manera integrada amb esperit crític per interpretar les problemàtiques globals relacionades amb els ODS i proposar solucions cercant i utilitzant les estratègies adequades.
- Competència 3: Argumentar i justificar opinions pròpies fonamentades en evidències i enriquir-les amb les opinions dels altres, fruit d'una escolta activa i una actitud empàtica per prendre decisions consensuades.

A més a més, atesa la seva transversalitat, hi ha moltes **competències d'altres matèries** que s'hi relacionen:

Biologia

- Competència 5 (Biologia): Dissenyar, promoure i executar iniciatives de conservació del medi ambient basades en fonaments científics i analitzar els impactes d'activitats humanes sobre el medi ambient o la disponibilitat de recursos, a partir d'observacions de camp i d'informació en diferents formats per promoure i adoptar hàbits compatibles amb el desenvolupament sostenible.

Ciències Generals

- Competència 3 (Ciències Generals): Argumentar sobre la importància d'incorporar hàbits saludables i sostenibles basats en els fonaments científics per adoptar-los i promoure'ls en el seu entorn.
- Competència 5 (Ciències Generals): Justificar la contribució de la ciència, concebuda com un procés col·lectiu i interdisciplinari i en construcció contínua, a la societat i destacar la funció de les persones que s'hi dediquen, per avaluar-ne el paper essencial en el progrés de la humanitat.

- Competència 6 (Ciències Generals): Utilitzar recursos variats, de tipologia i format diversos, per buscar i seleccionar informació fiable i contrastada i establir col·laboracions aplicant el sentit crític i ètic.

Cultura Audiovisual

- Competència 2 (Cultura Audiovisual): Analitzar els missatges rebuts a través d'imatges fotogràfiques fixes i produccions audiovisuals, reconeixent els diferents contextos en els quals es produeixen i valorant la llibertat d'expressió com a base fonamental en la seva creació, per trobar, de manera oberta i respectuosa, diferències i similituds amb la pròpia identitat cultural i implicar-se en la defensa dels valors democràtics.
- Competència 7 (Cultura Audiovisual): Identificar i comprendre l'audiovisual com un mitjà per expressar idees, opinions i sentiments prenent com a referència creadors de tots els temps, fent especial atenció al procés, fomentant la socialització i la construcció de la identitat personal, per fomentar de manera crítica i creativa la llibertat d'expressió i els drets humans.

Economia

- Competència 3 (Economia): Interpretar les interrelacions que es produeixen entre els agents econòmics en el flux circular de la renda, valorant-ne els beneficis i els costos que provoquen, per contribuir a un desenvolupament econòmic sostenible i al benestar de la societat.
- Competència 5 (Economia): Identificar i valorar els reptes i els desafiaments de l'economia actual, analitzant críticament la globalització, la nova economia i la revolució digital, per proposar iniciatives que fomentin l'equitat, la justícia i la sostenibilitat.
- Competència 6 (Economia): Analitzar els problemes econòmics actuals, utilitzant diverses fonts d'informació, tècniques de l'anàlisi econòmica i procediments de recerca, per plantejar solucions innovadores i sostenibles que responguin a necessitats individuals i col·lectives.

Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial

- Competència 3 (Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial): Relacionar els objectius de desenvolupament sostenible amb el desenvolupament econòmic i social, emprant eines econòmiques i empresarials, per donar resposta als reptes actuals com a ciutadà responsable i proactiu.

Filosofia

- Competència 1 (Filosofia): Avaluar i generar arguments a partir de l'anàlisi formal i informal, per produir i valorar discursos orals i escrits de forma rigorosa, evitar dogmatismes, biaixos i fal·làcies i distingir els sabers que aporten certesa a l'hora de sostenir opinions i hipòtesis.
- Competència 5 (Filosofia): Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Geografia

- Competència 1 (Geografia): Cercar, seleccionar i combinar informació sobre els reptes ecosocials actuals de l'Estat espanyol, comparant fonts i analitzant-ne el nivell de fiabilitat, per desenvolupar el pensament crític i posicionar-se a favor dels objectius de desenvolupament sostenible.
- Competència 5 (Geografia): Interpretar la globalització com a context de l'evolució dels sistemes econòmics i els comportaments socials recents, investigant les seves relacions de causa i efecte, per promoure el respecte a la dignitat humana i al medi ambient com a base d'una ciutadania global.
- Competència 6 (Geografia): Reflexionar críticament sobre la cohesió territorial i les injustícies socials en els àmbits català i espanyol, mitjançant l'anàlisi de la seva diversitat d'estructures socioeconòmiques, demogràfiques i paràmetres de gènere, per fer propostes d'acció amb criteris de solidaritat, compromís i justícia social.

Geologia i Ciències Ambientals

- Competència 5 (Geologia i Ciències Ambientals): Analitzar els impactes d'activitats humanes sobre el medi ambient o la disponibilitat de recursos, a partir d'observacions de camp i d'informació en diferents formats, per dissenyar, promoure i executar iniciatives de conservació del medi ambient i adoptar hàbits compatibles amb el desenvolupament sostenible basats en fonaments científics.

Història

- Competència 2 (Història): Analitzar de forma crítica i comparar els diferents règims polítics de la contemporaneïtat i la construcció de l'estat de dret per participar de manera respectuosa i compromesa en activitats comunitàries que promoguin la convivència, la cohesió social i l'equitat, posant en valor els principis democràtics.
- Competència 3 (Història): Identificar la pluralitat nacional, cultural i lingüística per respectar els sentiments de pertinença, l'existència d'identitats múltiples i desenvolupar l'empatia i el respecte com a base de la convivència en una societat democràtica.
- Competència 4 (Història): Analitzar l'evolució econòmica de l'Estat espanyol i els seus efectes, relacionar-la amb la desigualtat social i territorial, percebre la natura dels canvis en el món actual i actuar amb criteris de sostenibilitat i de manera crítica i compromesa per a la millora de la societat i de l'entorn.
- Competència 6 (Història): Analitzar críticament el paper de les creences i les ideologies en l'evolució de l'articulació social, en l'ús del poder i en la configuració d'identitats i projectes polítics, per comprendre la complexitat de la contemporaneïtat i per valorar i respectar la convivència en una societat plural i democràtica.
- Competència 7 (Història): Analitzar les dinàmiques d'interdependència entre diferents agents en el context d'un món globalitzat per avalar els compromisos de cooperació, promoure actituds solidàries i proposar alternatives a les problemàtiques locals i globals basades en la cultura de la pau i en la consecució d'un món més solidari i sostenible.

- Competència 8 (Història): Analitzar els processos i els fenòmens històrics des de la perspectiva de gènere i la investigació sobre el moviment feminista, per visibilitzar-ne la presència dins la història, promoure actituds en defensa de la igualtat i rebutjar qualsevol forma de discriminació i violència.

Història de la Filosofia

- Competència 3 (Història de la Filosofia): Aplicar la dissertació filosòfica per contraposar i posar en diàleg les idees dels diferents pensadors i pensadores de la història de la filosofia, i així connectar el present amb el passat per transformar-lo d'acord amb els grans consensos sorgits dels drets humans i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS)
- Competència 5 (Història de la Filosofia): Avaluar de manera global, sistèmica i transdisciplinària problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat analitzant-los filosòficament per poder tractar-los de manera creativa i prendre una posició.

Història del Món Contemporani

- Competència 2 (Història del Món Contemporani): Investigar i comparar diferents moviments revolucionaris i altres processos de canvi, ruptura i transformació històrica de l'època contemporània, per argumentar i debatre sobre la seva contribució al desenvolupament de les identitats col·lectives, a la conquesta de les llibertats i a la consolidació dels drets humans i dels sistemes democràtics.
- Competència 3 (Història del Món Contemporani): Adquirir una visió global de l'evolució de les relacions i dels conflictes internacionals durant els segles XIX, XX i principi del XXI, per mitjà de fonts històriques fiables, per analitzar-ne de forma crítica les causes i conseqüències, reconèixer les víctimes i desenvolupar una cultura de la pau basada en els valors universals de la llibertat, la justícia i la igualtat.
- Competència 4 (Història del Món Contemporani): Examinar els canvis i les permanències en l'organització social de la població, en les relacions socials i en l'acció d'individus o grups, incorporant visions i perspectives contraposades i investigant-ne les aportacions als diversos processos de canvi, per adoptar una posició crítica i solidària davant les desigualtats socials, la intolerància i les situacions de discriminació, i contribuir a la consecució de comunitats més justes i cohesionades.
- Competència 5 (Història del Món Contemporani): Reconèixer els reptes i els problemes socialment més rellevants de l'actualitat, analitzant-ne l'origen, les causes i l'interès històric, així com les implicacions i conseqüències presents i futures, a través del contrast de fonts i de mitjans de comunicació, per elaborar i exposar judicis personals des d'una actitud d'alerta, crítica i compromesa amb l'acció i la millora de la societat.
- Competència 8 (Història del Món Contemporani): Incorporar la perspectiva de gènere a l'estudi de la història contemporània, mitjançant l'anàlisi multidisciplinària de la presència de les dones en tots els àmbits socials, i la investigació de les seves mobilitzacions i lluites polítiques, per denunciar i combatre les desigualtats i els estereotips, ressituar-la a la història i generar una actitud proactiva de cara a aconseguir la igualtat efectiva entre totes les persones.

La matèria recull sabers relatius a **tres blocs** que tenen vinculació entre si. Aquests blocs estan basats en els tres grans pilars de la sostenibilitat: **planeta, persones i prosperitat**, als quals se sumen dos pilars més, pau i partenariat (generació d'aliances) per fer possible l'assoliment d'aquest procés de transformació de manera més àmplia i profunda. La matèria i els seus sabers, tot i tenir tres blocs diferenciats, tenen un caràcter transversal i integrador.

Entorn sostenible	Pau, justícia i corresponsabilitat	Població i prosperitat
<p>Bloc centrat en problemàtiques de caràcter ambiental i cura del planeta, que fomenta la reflexió i l'orientació a l'acció per a la mitigació ambiental, fent front a l'emergència climàtica i promovent mesures d'economia circular, canvi d'hàbits de consum i preservació de la biodiversitat.</p> <p>Planteja situacions d'aprenentatge relacionades amb els objectius següents:</p> <p>ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles ODS 12. Producció i consum responsables ODS 13. Acció pel clima ODS 14. Vida submarina ODS 15. Vida i ecosistemes terrestres</p>	<p>Bloc centrat en la perspectiva de la governança, les aliances i la preservació d'institucions que garanteixin el desenvolupament social, l'equilibri econòmic i la preservació i reparació ambiental, per fer possible l'assoliment dels ODS.</p> <p>Planteja situacions d'aprenentatge relacionades amb els objectius següents:</p> <p>ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides ODS 17. Aliances per assolir els objectius</p>	<p>Bloc centrat en la perspectiva de la generació de qualitat de vida de les persones i el desenvolupament econòmic responsable. Permet explorar la connexió entre la millora de la qualitat de vida i la millora de l'economia, així com afrontar situacions de desigualtat social i econòmica per promoure actuacions que facin front a reptes associats.</p> <p>Planteja situacions d'aprenentatge relacionades amb els objectius següents:</p> <p>ODS 1. Fi de la pobresa ODS 2. Fam zero ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 5. Igualtat de gènere ODS 6. Aigua neta i sanejament ODS 7. Energia neta assequible i no contaminant ODS 8. Treball digne i creixement econòmic ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura ODS 10. Reducció de les desigualtats</p>

A continuació es presenten **nou situacions d'aprenentatge** que incorporen sabers relatius als àmbits referenciats i que desenvolupen les competències de la matèria. Estan dissenyades tenint en compte que alguns alumnes poden cursar la matèria optativa només un trimestre i, en canvi, d'altres la poden cursar més d'un trimestre. Aquestes situacions poden ser útils per modelitzar-ne d'altres, entenent que es tracta d'exemples, que en cap cas condicionen la programació d'aula, que s'ha d'adaptar al context i al projecte curricular del centre.

Blocs temàtics	Entorn sostenible	Pau, justícia i corresponsabilitat	Població i prosperitat
Situacions d'aprenentatge	<u>La crisi de l'aigua: com podem viure en un món on el recurs més valuós és escàs?</u>	<u>Una COP al nostre institut: Estan fent prou els nostres governs per salvar-nos de l'extinció?</u>	<u>Esclaus al segle XXI? Podríem ser còmplices sense saber-ho?</u>
	<u>Podríem viure en un món sense plàstic?</u>	<u>Fes girar el teu món! Petits canvis, grans impactes</u>	<u>Artivisme, l'art que denuncia</u>
	<u>Per què hem de saber d'on provenen els aliments?</u>	<u>Una xarxa social per canviar el món</u>	<u>La història invisible</u>